

FACTSHEET: HUMANITÁRNÍ POMOC

CHRÁNÍ LIDSKÉ ŽIVOTY A ZMÍRŇUJE UTRPENÍ

Humanitární pomoc rychle reaguje na vypuknutí krize, ať už jde o přírodní katastrofu (povodně, sucho nebo zemětřesení), či válečný konflikt, který zasáhne civilní obyvatele. Jejím smyslem je chránit lidské životy, zmírnit lidské utrpení a zachovat lidskou důstojnost.

Humanitární pomoc reaguje na momentální krizi a poskytuje se jen po dobu, kdy postižená oblast není schopna fungovat samostatně. Tím se liší od **rozvojové spolupráce**, která dlouhodobě pomáhá lidem vymanit se z chudoby.

STOUPÁ POČET LIDÍ, KTEŘÍ POMOC POTŘEBUJÍ, PROSTŘEDKŮ JE NEDOSTATEK

I přes to, že celosvětově se na humanitární pomoc přispívá stále více, **počet lidí, kteří pomoc potřebují, roste rychleji, než množství dostupných finančních prostředků**. Nůžky mezi humanitárními potřebami lidí a schopností na ně reagovat se tak stále rozevírají.

135 milionů lidí ve světě právě teď potřebuje humanitární pomoc. Více než **1/4** z nich tvoří lidé zasažení konflikty v [Jemenu](#) (24 mil.) a [Sýrii](#) (13 mil.). V roce 2012 přitom humanitární pomoc potřebovalo **70 milionů** a v roce 2002 **30 milionů lidí**.

Celosvětově se pravidelně nedostává **40 %** potřebných finančních prostředků.

124 milionů lidí ve více než 50 zemích zasažených konfliktem či přírodní katastrofou trpí nedostatkem potravin

Každé třetí dítě v oblastech zasažených konfliktem či přírodní katastrofou nemůže chodit do školy

ZVÝŠUJE SE POČET HUMANITÁRNÍCH KRIZÍ I JEJICH DÉLKA

Od roku 2005 se téměř **zdvojnásobil počet humanitárních krizí a jejich průměrná délka stoupla ze 4 na 7 let**. Většina z nich jsou komplexní humanitární krize obsahující prvky konfliktu i přírodní katastrofy.

Průměrná délka krizí a počet finančních humanitárních výzev UN pro jednotlivé krize v čase

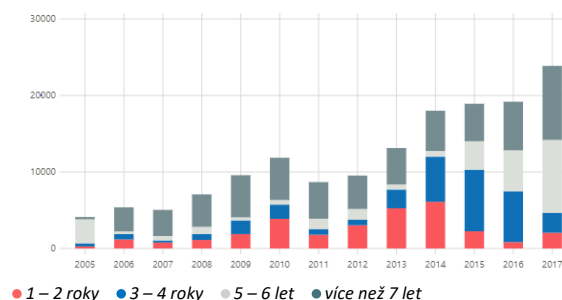
● průměrná délka krize (roky) ● počet finančních humanitárních výzev UN pro jednotlivé krize v čase

80 % všech prostředků je potřeba

v dlouhotrvajících krizích, jako jsou Demokratická republika Kongo, Irák, Nigérie, Somálsko, Jižní Súdán, Súdán, Sýrie a Jemen nebo Afghánistán. Pomoc se také stále častěji poskytuje v kontextu konfliktu a jím způsobeného nuceného vysídlení. Do budoucna se předpokládá nárůst humanitárních potřeb v důsledku klimatické změny.

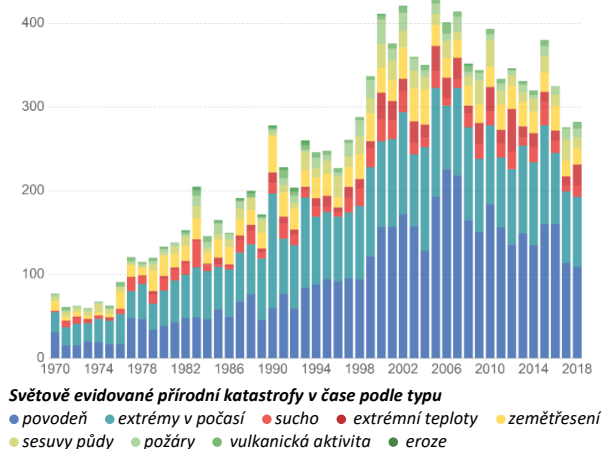
Komplexnost krizí vede k větší **potřebě koordinace a společného plánování** donorů, agentur OSN, nevládních organizací i dalších aktérů a propojování humanitární pomoci, rozvojové spolupráce a často i aktivit v oblasti zajištění bezpečnosti a nastolení míru. Dlouhotrvající humanitární krize vedou i k vzrůstající potřebě **víceletého financování humanitárních operací**.

Potřebné finanční prostředky podle délky krizí (v milionech amerických dolarů)

VZRŮSTAJÍCÍ POČET PŘÍRODNÍCH KATASTROF NEJVÍCE DOPADÁ NA TY NEJCHUDŠÍ

Během posledních desetiletí narostl [počet hlášených přírodních katastrof](#), zasažených lidí i způsobených ekonomických škod. Nejvíce vzrostl počet extrémních výkyvů počasí a povodní. Jen v roce 2017 **přírodní katastrofy ve světě zasáhly 95,5 mil. lidí** ve 123 zemích a způsobily ekonomické škody odhadované na [340 miliard](#) dolarů. Zároveň však dlouhodobě [klesá počet jejich obětí](#).

Za posledních 20 let je v přepočtu ekonomických škod k celkovému HDP zasažených zemí [mezi 10 nejvíce postiženými zeměmi](#) pouze jedna vysokopříjmová země.

KONFLIKTY PŘINÁŠÍ VELKÁ RIZIKA PRO CIVILISTY

[Počet ozbrojených konfliktů](#) ve světě stoupá. V roce 2016 probíhal ozbrojený konflikt v nejvíce zemích za posledních 30 let. Pravidelně **dochází k porušování humanitárního práva**. Přesto, že to zakazuje cílit na civilní cíle, civilisté tvoří 70 % obětí ostřelování či bombardování. **Cílem útoků se také stávají zdravotnická zařízení, školy a další civilní infrastruktura**. Jen během roku 2018 bylo hlášeno [700 útoků](#) na zdravotnická zařízení a [950 útoků](#) na školy.

Celosvětově v důsledku konfliktů:

[74 milionů lidí v 18 zemích](#) zasažených konfliktem trpí nedostatkem potravin
[27 milionů dětí](#) nechodí v oblastech zasažených konflikty do školy
[180 milionů lidí](#) nemá kvůli konfliktu přístup k pitné vodě

Pomoc po zemětřesení v Nepálu

V roce 2015 si ničivé zemětřesení v Nepálu vyžádalo na 9000 mrtvých, desetitisíce zraněných a statisíce lidí se ocitly bez domova. Po akutní pomoci první dny po zemětřesení se Člověk v tísni soustředil na opravy obydlí u více než 14 000 domácností, více než 10 000 rodinám poskytl vybavení jako matrace, deky, solární lampy, plachty, nářadí či zdroje elektrické energie, které dopravoval i do odlehlých a těžko dostupných oblastí. Postupně začal domácnosti připravovat i na příchod zimy. Téměř 50 000 lidí tak pomohl se zateplením obydlí a 12 000 nejzranitelnějších lidí (senioři, děti do 5 let a těhotné a kojící matky) vybavil teplým oblečením a spacáky.

Pomoc při povodních v České republice

Člověk v tísni pomáhal při povodních v ČR v letech 1997, 2002, 2006, 2009, 2010 i 2013. Při povodních v roce 2013 se díky sbírce SOS povodně a dalším dárcům podařilo získat celkem více než 72 mil. Kč. Díky těmto prostředkům pak na základě posouzení finančních možností domácností a sociálních a zdravotních podmínek zasažených lidí Člověk v tísni doručil povodňovou pomoc v podobě dezinfekčních prostředků, nářadí a vybavení pro opravy do více než 50 měst a vesnic. Navíc podpořil 1 332 vyplavených rodin příspěvkem na nákup vybavení vytopených domů a bytů a na rekonstrukce nebo podpořil opravy veřejných objektů, jako jsou školy nebo knihovny.

Obnova poničených vodních systémů na Ukrajině

V důsledku války na východní Ukrajině byla [poničena zdejší vodní rozvodná síť](#). Celkem 135 útoků během roku 2017 odřízlo od dodávek vody z rozvodné sítě (která se využívá i k vytápění centrálního topení) dohromady na 3 miliony lidí. Člověk v tísni proto mimo jiné zajišťuje pitnou i užitkovou vodu, opravuje vodovody a topné systémy v postižených oblastech jak v domácnostech, tak ve veřejných institucích (např. ve školách). V roce 2017 tak pomohl zajistit dodávky pitné vody pro téměř 65 000 lidí.

Pomoc vysídleným lidem v Iráku

Během vojenské ofenzívy na irácké město Mosul, které bylo v držení tzv. Islámského státu, byly na přelomu let 2016 a 2017 nuceny opustit své domovy stovky tisíc lidí. Většina prchajících lidí na místě zanechala veškerý svůj majetek. Člověk v tísní pomáhal **těm, co museli město opustit, těm co na místě zůstali i lidem, kteří se vraceli zpět do svých domovů poté, co byly osvobozeny.** Tisícům lidí rozdával materiál na zajištění přístřeší, základní vybavení jako například nádoby na vodu a potřeby pro domácnost, vybavení na zimu nebo hygienické balíčky. Dále, také pomohl 57 000 lidí získat přístup k pitné vodě - zajištěním cisteren nebo opravami vodních zdrojů. Zřídil také provizorní učebny pro děti a poskytl psychosociální pomoc pro bezmála 2 500 dětí.

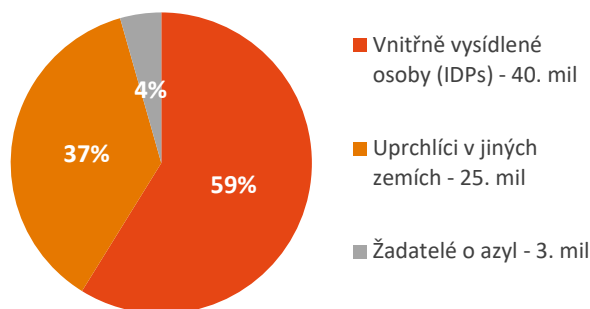
Potravinová pomoc, využití poukázek a veřejných prací v Sýrii

V Sýrii Člověk v tísní poskytuje humanitární pomoc od roku 2012. V současnosti poskytuje každý měsíc potravinovou pomoc v průměru 24 000 rodinám. Těm nejzranitelnějším (např. rodinám bezprostředně po vysídlení) poskytuje balíčky s potravinami k okamžité konzumaci, v oblastech kde je dostupnost potravin omezená, distribuuje rodinám trvanlivé potraviny, které rodině vydrží celý měsíc. V relativně klidnějších oblastech s fungujícím trhem pak distribuuje rodinám potravinové poukázky, za které si lidé v obchodech mohou koupit potraviny, které právě potřebují. Tím také podporuje místní trh. Pokud to situace dovoluje, zprostředkovává lidem i pracovní příležitosti a možnosti příjvídělků v podobě veřejných prací jako je úklid ulic, odvoz odpadu, oprava silnic, vodovodního potrubí nebo elektrického vedení.

SVÉ DOMOVY BYLO NUCENO OPUSTIT NEJVÍCE LIDÍ OD DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLKY

Celkem **68,5 milionů lidí**, což je **nejvíce od konce druhé světové války**, bylo nuceno opustit své domovy v důsledku konfliktů, násilí a hrubých zásahů do jejich základních práv. Celkem **40 milionů lidí** bylo vysídleno v důsledku ozbrojených konfliktů a téměř **19 milionů v důsledku přírodní katastrofy.**

Počet vysídlených lidí ve světě

Humanitární pomoc **pomáhá stabilizovat** dané oblasti a **napomáhá tomu, aby lidé nebyli nuceni opouštět své domovy.** Avšak **nemůže být vnímána jako nástroj, který slouží k omezení či zabránění migrace.**

PROSAZUJÍ SE NOVÉ FORMY POMOCI, ZAPOJUJÍ SE SAMOTNÍ PŘÍJEMCI

Humanitární pomoc nemusí spočívat nutně jen v dodávkách materiálu nebo potravin. Kde to místní podmínky umožňují (pokud například na místě funguje lokální trh) stále častěji se distribuuje **přímá finanční pomoc nebo poukázky.** To dále podporuje místní ekonomiku, zvyšuje flexibilitu pomoci (lidé si mohou koupit právě to, co v danou chvíli nejvíce potřebují) a zlepšuje to efektivitu díky snížení transakčních nákladů na logisticky složitější distribuce. Příjemci se do pomoci také sami zapojují, například formou tzv. **veřejných prací.** Takové přístupy jsou ve svém důsledku vůči samotným příjemcům také důstojnější, protože si mohou sami vybrat, co nejvíce potřebují.

HUMANITÁRNÍ PRINCIPY ZAJIŠŤUJÍ LIDSKOST, NESTRANOST, NEUTRALITU A NEZÁVISLOST POMOCI

Humanitární pomoc se poskytuje na základě principů lidskosti, neutrality, nestrannosti a nezávislosti, které vycházejí z mezinárodního humanitárního práva a umožňují efektivní poskytování pomoci i v politicky či bezpečnostně složitých situacích. K principům se přihlásily státy rovněž v rámci [Valného shromáždění OSN](#), evropské státy v rámci [Evropském konsenzu o humanitární pomoci](#), Česká republika také v rámci iniciativy [Dobrého humanitárního dárcovství](#).

- **Lidskost.** Humanitární pomoc zachraňuje lidské životy, chrání zdraví lidí a zmírňuje utrpení kdekoli na něj narazí na základě lidského přístupu a **respektu k lidské bytosti**.
- **Neutralita.** Ti kdo poskytují humanitární pomoc nesmí stát na **žádné ze stran konfliktu**, nebo se zapojovat do sporů politického, náboženského, rasového či ideologického charakteru.
- **Nestrannost.** Humanitární pomoc se poskytuje výlučně **na základě potřeb** bez rozdílu národnosti, rasy, pohlaví, náboženství nebo politického názoru.
- **Nezávislost.** Poskytování humanitární pomoci je **nezávislé na jakýchkoli politických, ekonomických či vojenských cílech** ve vztahu k oblasti, kde se pomoc poskytuje.

POMOC NEMŮŽE BÝT ZNEUŽÍVÁNA K JINÝM CÍLŮM

Humanitární pomoc se stále častěji poskytuje v ozbrojených konfliktech. Z **850 milionů** lidí žijících v extrémní chudobě, žije polovina v kontextu tzv. křehkých států a většina humanitární pomoci směřuje právě do dlouhotrvajících krizí. Ve snaze řešit tyto často komplexní krize, naplnit akutní i dlouhodobé potřeby zasažených lidí a zároveň zajistit bezpečnější a stabilnější prostředí, dochází také ke stále většímu **propojování humanitárních, rozvojových a aktivit v oblasti zajištění bezpečnosti** (tzv. triple nexus).

Snaha přijmout komplexní přístup může být na jednu stranu nezbytná pro dosažení

dlouhodobého řešení, na druhou stranu však takový přístup přináší rizika pro humanitární pomoc, která je ze své podstaty nestranná a nezávislá na politických, bezpečnostních či jiných cílech. **Humanitární pomoc proto nemůže být chápána jako nástroj řešení konfliktů** a nemůže být ani v těchto případech či využívána k dosažení jiných cílů.

PŘÍSTUP LIDÍ K POMOCI JE V ŘADĚ ZEMÍ OMEZOVÁN

[Ve více než 50 zemích](#) je přístup lidí k humanitární pomoci omezen. Lidem je zde **odmítán přístup k pomoci**, doručování pomoci komplikují probíhající válečné operace či náročný terén **nebo tlaku čelí samotné humanitární organizace a jejich pracovníci** (ať už se jedná o administrativní překážky, omezení možností jejich pohybu, nebo o přímé útoky na ně). Nejhorší situace v současnosti panuje v Sýrii, Jemenu, Eritrei a Somálsku.

POMOC JE TRANSPARENTNÍ, JEJÍ VÝSLEDKY SE MĚŘÍ

U institucionálních dárců se o finanční prostředky na humanitární pomoc **soutěží** s projekty v otevřených výběrových řízeních. Projekty vycházejí z analýzy potřeb na místě, pomoc je s příjemci konzultována. Výsledky se pak **měří** a po svém skončení projekty procházejí nezávislými audity. Cílem je vždy poskytnout co nejefektivnější pomoc těm nejpotřebnějším.

HUMANITÁRNÍ POMOC ČESKÉ REPUBLIKY

Rozpočet na program humanitární pomoci ČR činí v roce 2019 **218 mil. Kč**. ČR z něj plánuje podpořit na **40 projektů ve více než 20 zemích**. O zhruba polovinu těchto prostředků soutěží organizace s projekty v rámci výběrových řízení vypisovaných ministerstvem zahraničí, zbylou polovinu realizuje ČR formou podpory mezinárodních organizací, jako jsou agentury OSN nebo Červený kříž či příspěvky lokálním organizacím na místě. V reakci na okamžitou krizi ČR také poskytuje materiální či expertní pomoc.

Humanitární pomoc Člověka v tísni v číslech

Člověk v tísni v roce 2017 v rámci humanitární pomoci:

Rozdělil
196 924
měsíčních
dávek
potravin

Ukrajina, Sýrie

Onovil přístřeší
a poskytl
materiální
pomoc **50 068**
lidem

*Bangladéš, Ukrajina,
Irak, Sýrie*

Poskytl **přístup**
k **pitné vodě**
a obnovil
sanitaci pro
1 043 673 lidí

*Angola,
Afgánistán,
Etiopie, Myanmar,
Ukrajina, Irak, Sýrie*

Poskytl
psychosociální
pomoc a ochranu
75 490 lidem

*Afgánistán,
Bangladéš, Myanmar,
Irak, Sýrie, Ukrajina*

Poskytl **přímou**
finanční pomoc
116 146 lidem

*Etiopie, Mongolsko,
Irak, Sýrie, Ukrajina*

Pomohl zajistit
vzdělávání
56 361 dětem
v konfliktech
a krizích

*Myanmar, Ukrajina,
Irak, Sýrie*

Člověk v tísni poskytuje humanitární pomoc v:

Afrika:

Angola
Demokratická republika Kongo
Etiopie

Evropa:

Ukrajina

Blízký východ:

Sýrie
Irak

Asie:

Afgánistán
Bangladéš
Filipíny
Mongolsko
Myanmar
Bangladéš
Nepál

